

Export en economische structuur

W.G. Zeylstra snijdt in *ESB* van 22 januari 1986 de kwestie aan van de (vermeende) zwakte van de Nederlandse exportstructuur. Het is om de beginnen goed om er op te wijzen, dat dit geluid bepaald niet nieuw is. Integendeel, in de hele naoorlogse periode is daarover negatief geoordeeld. Een oordeel dat altijd gebaseerd was op het relatief geringe aandeel van industrieproducten c.q. kapitaalgoederen in het Nederlandse export- en produktiepakket.

Ook Zeylstra trekt op grond hiervan zijn sombere conclusies. De vraag dringt zich dan op of men nooit van comparatieve kostenvoordelen heeft gehoord, dat het nu eenmaal voor ons land gunstiger ligt om *relatief* meer agrarische producten, zoals zuivel- en sierteeltproducten, te exporteren. De vergelijking in dit verband, met de uitvoerstructuur van de ontwikkelingslanden, met hun monoculturen is natuurlijk geheel misplaatst.

Het beste bewijs dat het met dat exportpakket best meevalt is het feit dat

de Nederlandse uitvoer het de gehele naoorlogse periode uitstekend heeft gedaan, althans tot in het begin van de jaren zeventig. Maar dat laatste had zijn geheel eigen oorzaak in de sterke waardestijging van de gulden, waardoor de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven ernstig werd aangetast. Dit had onder meer tot gevolg, dat (om het voorbeeld van Zeylstra aan te houden) de Nederlandse uitvoer van industrieproducten naar de ontwikkelingslanden in de periode 1973 – 1983 15 à 20% in groei is achtergebleven bij die van de overeenkomstige Westeuropese export. Opvallend is echter, dat de betrokken ontwikkeling van onze uitvoer van voedingsmiddelen en landbouwproducten sterker is toegenomen en ook gelijke tred heeft weten te houden met de corresponderende Westeuropese uitvoer. Van een grotere kwetsbaarheid en conjunctuurgevoeligheid, waarvoor Zeylstra meent te moeten waarschuwen, blijkt althans uit deze gegevens niets. Nu wil niet gezegd zijn dat hier-

mee het tegendeel is bewezen. Het gaat er hier om duidelijk te maken dat de opvatting dat Nederland industrieel te weinig ontwikkeld is, te gemakkelijk wordt geaccepteerd. Op dit terrein past vooral voor de overheid een grote bescheidenheid. 'High-tech' is niet alleen-zaligmakend en geldt niet alleen voor de industrie! Daarom heb ik sympathie voor de terughoudende opstelling van staatssecretaris Bolkestein, waartegen Zeylstra in zijn artikel fulmineert.

F.J. Clavaux